

nede vil glemme; hvordan de unge Sønderjyder mødte under Fanerne Mand for Mand; ingen vil navnlig glemme de første Dage, da Mobiliseringen fandt Sted, ingen vil glemme de Scener, der forefaldt, da Bataillonerne fra Nordslesvig drog af Sted til Krigsskuepladsen, mange gifte Mænd iblandt, der tog Afsked med Koner og Børn. Der var i en af disse Byer en Major, en haard Mand, men da han blev Vidne til disse Scener, kunde han ikke lade være med at udtale sin Sympati, og han tilføjede, at med saadanne Folk var det ingen Sag at gaa i Krig. Det ønsker jeg at fremhæve her, at de danske Nordslesvigere gjorde deres tunge Pligt, og naar de gjorde den, tror jeg ogsaa, de har været med til at bevare Danmark for at komme ind i Krigen.

Vi ved alle sammen, at i de samme Dage hang Krigen over Danmark; hvis der var sket et Fejlgreb, maaske blot det aller ringeste, kunde Ulykken have været der. Men der skete ikke noget Fejlgreb, en Kendsgerning, som jeg synes, stiller alt andet i Skygge. De Mænd, som havde Ansvaret for Danmarks Styrelse ved Krigen Begyndelse, fandt Vejen gennem Vanskelighederne, og at de samme Mænd senere benyttede de Midler, der forefandtes, til at værne om Landet, synes jeg nærmest taler til deres Ros, ligegyldigt hvilke Anskuelser de saa har haft før og efter. Haardt er vi blevet tynget under Krigen; men mangfoldige Gange haardere vilde det have været, hvis Danmark var kommet ind i Krigen. Nu laa Danmark bag om os som et frit og fredlyst Land. De Fejlgreb, Danmark tidligere har maattet bøde haardt for, skete ikke, hverken før Krigen, i Begyndelsen eller under dens senere Gang og heller ikke, da vor nye Grænse skulde sættes.

Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen fremkom i Gaar med en Udtalelse, jeg lagde Læg ved. Han betegnede Partiernes Strid under Krigen som en Familiestrid og sagde, at naar vort lille Hus var i Fare, skulde vi være enige om at værne det. Det synes jeg er godt sagt, saadan burde det være. Nu staar vi overfor en Ændring af vort militære Forsvar under nye Forhold, og at Familietvisten, for at bruge det ærede Medlem Hr. L. Rasmussens Udtryk, har antaget en hidsig og undertiden bitter Karakter, maa vi forklare ud fra Forsvarssagens Udvikling i dette Land. Jeg vilde dog meget ønske, at Tvisten ikke blev haardere, end at vi maa faa noget ud af dette, der kan være til Gavn for Landet og for det lille Hjem, som det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen talte om, og for hvis Bevarelse han

sagde, at ogsaa han selv vilde ofre noget. Det tvivler jeg heller ikke om, men han vil bringe Ofrene paa en anden Vis.

Hvert af de fire Partier har fremsat sit Forslag. Jeg vil omtale hvert enkelt med nogle faa Ord. Hvad Socialdemokratiets Forslag angaar, synes jeg, at det er lige saa virkelighedsfjernt, som de Planer, visse Militære har, uigennemførligt og virkelighedsfjernt. Det, som Socialdemokraterne foreslaar, vil ingen i Europa betragte som Udtryk for en alvorlig Villie til at hævde sin Neutralitet.

Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen henviste til det tyske Socialdemokrati. Ja, det tyske Socialdemokrati gik i Krigen akkurat med samme Begejstring som alle andre Partier; og jeg vil minde det ærede Medlem om, hvad Bebel i sin Tid lovede: Naar det gik løs, vilde han tage Geværet paa Nakken. Dette Ord har Millioner tyske Socialdemokrater fulgt, da Krigen kom. Jeg tror i det hele taget ikke, at det ærede Medlem har forstaaet Krigen, som den psykologisk formede sig, har forstaaet, hvordan Menneskene hvirvles ind, ikke af Teorier, men rives ind i den Kamp, der gælder Fædrelandet. Det gælder alle de krigsførende Magter, Frankrig og England, England, som rejste Millionhære af frivillige. Det var ikke blot Disciplin, men ganske andre Følelser. Disciplinen er det ordnende, men det, der driver Nationen samlet ind i et saadant Øjeblik, er noget ganske andet end blot og bar Disciplin. Jeg føler mig ogsaa overbevist om — ingen kan tvivle om det efter de Skildringer, jeg har faaet af de danske Soldater i disse Augustdage —, at alle Grupper følte, at skulde Ulykken føre det med sig, vilde Socialdemokraterne kæmpe med samme Tapperhed for deres Land som alle andre.

Om det radikale Forslag vil jeg ikke sige meget. Jeg synes, det er et Brud med vore Traditioner, et Brud, jeg for mit Vedkommende ikke kan være med til at godkende. Der lægges Vægt paa, at den almindelige Værnepligt skal afskaffes. Men jeg synes, det er en naturlig Pligt, enhver Borger har, at værne sit Land, naar der er Brug for ham, ogsaa med Vaaben i Haand. Jeg ser heller ikke, at der er saa stor Grund til at mene, at Nationen vil komme i større Fare, naar den har almindelig Værnepligt, end naar den ikke har det. Krigen har altid været, enten der har været almindelig Værnepligt eller ej. Vi maa ikke glemme, at den Periode, der er kendetegnet ved den almindelige Værnepligt, ogsaa har bragt den længste Fredsperiode, Historien har meldt